

процесів, як таких, що мають значний вплив на подальший розвиток політико-правових, і економічних міжнародних відносин.

Для створення умов, які б не тільки відповідали основним зобов'язанням держави у сфері міжнародного повітряного права, а й сприяли підвищенню конкурентоспроможності національних авіаперевізників та експедиторів на міжнародних і внутрішньому ринках авіатранспортних послуг, необхідно формувати єдине правове поле діяльності підприємств транспорту з урахуванням міжнародних норм, уніфікуючи національні правові норми з міжнародним транспортним правом щодо перевезень та їх транспортно-експедиційного обслуговування, приєднавши Україну до ряду міжнародних конвенцій та багатосторонніх угод, а також визначивши ефективний механізм входження в міжнародні транспортні організації та активної участі в їх діяльності.

Література

1. Довгерт А.С. Гармонізація цивільного (приватного) права в Європі / А.С. Довгерт // Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним правом: матеріали наук.-практ. конф. (Київ, жовтень, 2002 р.). – К.: Ін-т законодавства Верховної Ради України, 2012. – С. 237-240.

2. Козловський А.А. Розвиток концепції повітряного права України: історія та сучасність / А.А. Козловський, З.І. Боярська // Юридичний вісник. – 2009. – № 3. – С. 8-12.

УДК 346 (0 43.2)

Щетинін О. Д., студент,
Київський університет права НАН України, м. Київ
Науковий керівник: Кабенюк Ю.В., викладач

ГЕНЕЗА КОНОСАМЕНТУ

Питання визначення генези коносаменту є одним із найбільш спірних і належить до найменш розроблених в юридичній науці.

Коносамент набув широкого застосування у XVI столітті в Італії. Етимологія поняття «коносамент» має походження від французького слова – *connaissement* (від фр. *connaitre* – знати, розумітися), що має значення факту обізнаності. Українська юридична енциклопедія дає визначення коносаменту як документу, що містить умови договору морського перевезення вантажу, підтверджує факт наявності договору і є доказом прийняття перевізником вантажу до перевезення [1, с. 266]. В юридичній літературі не існує загально визнаного підходу до визначення поняття коносаменту. Серед розповсюджених поглядів науковців на коносамент можна зазначити такі:

а) коносамент розглядається як договір перевезення вантажу. Коносамент є договором перевезення вантажу, за умовами якого вантажоперевізник приймає на себе зобов'язання здійснити перевезення вантажу і видати його певній особі. Наприклад, М.Н. Александров-Дольніков вважає, що коносамент є доказом наявності між сторонами договору морського перевезення вантажу; прийняття пароплаванням визначеного у ньому вантажу і зобов'язання видати цей вантаж одержувачеві [2, с.182]. Відповідно до точки зору Л. Топалової, коносамент є письмовим доказом, завдяки якому можна встановити укладання і зміст договору морського перевезення [3, с. 203].

Варто зазначити, що Кодекс торговельного мореплавства України (далі – КТМ України) не містить легального визначення коносаменту. Зміст статей 134, 135, 137, 138 КТМ України вказує, що коносамент видається як підтвердження існування договору морського перевезення. Наприклад, Цивільний кодекс Квебеку закріплює, що коносамент є цінним папером, якщо це встановлено законом або договором. За загальним правилом, коносамент – це письмовий документ, який підтверджує договір перевезення вантажу [4]. Відповідно до параграфу 7-104 Єдинообразного комерційного кодексу США коносамент є оборотним документом (цінним папером), якщо зазначена третя особа, яка є отримувачем вантажу, або такий вантаж буде призначатися для подальшого продажу чи коносамент виданий на ім'я третьої особи, на пред'явника [5].

На думку Л. Топалової, правову суть коносаменту слід досліджувати шляхом аналізу цілого комплексу функцій – доказової, легітимізаційної, інформаційної, цінного паперу [3, с. 206]. Вважаємо, що коносамент виконує функції: розписки перевізника про отримання вантажу від відправника; доказу наявності і змісту договору морського перевезення вантажу; товаророзпорядчого документу щодо вказаного в ньому вантажу.

На сьогодні у КТМ України не наведено критерії класифікації коносаменту, а тільки закріплюється поділ на іменний, ордерний та на пред'явника. У результаті, закріплена класифікація коносаменту на чистий та бортовий в міжнародних конвенціях залишилися за межами правового поля.

Отже, коносамент відіграє роль документа, який підтверджує прийняття вантажу до перевезення і не є за своєю правовою природою договором. Поява коносаменту зумовлена потребою подальшого розвитку форм здійснення обороту майна, що перевозиться морським шляхом. Розвиток торговельного мореплавства зумовив здійснення легального закріплення законодавством багатьох європейських країн таку властивість коносаменту як об'єкта майнового обороту. Дана властивість розкривається через документальне закріплення права власності на вантаж, що перевозиться, і можливістю багаторазового переходу прав на майно шляхом передачі цього цінного папера третім особам. З'ясування

правової природи коносаменту зумовлює формулювання його поняття як особливої юридичної конструкції, з урахуванням тих його особливостей, які визначаються його правовою природою. Вважаємо за доцільне закріпити у КТМ України легальне визначення коносаменту як товаророзпорядчого документу, який видається вантажовідправником на виконання умов договору морського перевезення вантажу, засвідчує факт приймання вантажу до перевезення.

Література

1. Юридична енциклопедія: в 6-ти т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: Укр. енцикл., 2001. – Т. 3. – 792 с.
2. Александров-Дольник М.К. Грузовые перевозки разными видами транспорта / М.К. Александров-Дольник, Ф.М. Лучанский. – М.: Юридическая литература, 1971. – 356 с.
3. Топалова Л. Коносаментъ при договорите за морски превоз / Л. Топалова. – София, 1973. – 342 с.
4. Гражданский кодекс Квебека (Современное зарубежное и международное частное право). – М.: Статут, 1999. – 472 с.
5. Blackstone's Statutes on commercial and consumer law. / Edit by F. D. Rose. – Glasgow: Blackstone press lim, 1997-1998. – 493 p.

УДК 347.45(043.2)

Якименко І.А., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Горбатюк Я.В., к.ю.н.

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРАКТ ЯК ВИД ГОСПОДАРСЬКОГО ДОГОВОРУ

На сьогоднішній день договори на закупівлю товарів, робіт та коштів за державні кошти посідають важливе місце в системі господарських договорів. Контракти як форма управління державними замовленнями широко відомі у світі і апробовані практикою.

Відповідно до ч. 1 ст. 183 Господарського кодексу (ГК) України договори за державним замовленням укладаються між визначеними законом суб'єктами господарювання – виконавцями державного замовлення та державними замовниками, що уповноважені від імені держави укладати договори (державні контракти), в яких визначаються господарські зобов'язання сторін та регулюються відносини замовника з виконавцем щодо виконання державного замовлення. Укладення сторонами договору за державним замовленням (державного контракту) здійснюється в порядку, передбаченому статтею 181 ГК України, з